

Івченко І.С. «ІСТОРИКО-НАУКОВИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ТАКСОНОМІЇ І ФІЛОГЕНІЇ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН ФЛОРИ УКРАЇНИ В ХХ ст.» (К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2001. — 428 с.) та «РОЗВИТОК ДЕНДРОЛОГІЇ У ХVІІІ–ХХ ст.» (К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2009. — 287 с.)

Монографії І.С. Івченка «Історико-науковий аналіз формування і розвитку таксономії і філогенії деревних рослин флори України в ХХ ст.» та «Розвиток дендрології у ХVІІІ–ХХ ст.» об'єднані загальною назвою «Деревні рослини в дослідженнях минулих епох» і висвітлюють розвиток філогенетичної систематики та дендрологічної науки як складової ботаніки.

У першій монографії діалогії автор робить екскурс в історію таксономії та філогенії у світовому контексті, починаючи з Карла Ліннея та його найближчих послідовників. Велику увагу приділено передумовам виникнення і розвитку морфолого-географічного напрямку в дослідженні деревних рослин. Показано історичні тенденції в етноботанічних дослідженнях деревних рослин. На прикладі низки ботанічних установ, серед яких чільне місце посідає Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України, І.С. Івченко висвітлює персональний внесок визнаних фахівців у галузі дендрології в її становлення та розвиток. Автор приділяє багато уваги вкладу в дендрологічні дослідження Ф.Л. Щепотьєва, О.Л. Липи, Л.І.Рубцова, М.А. Кохна.

Другу монографію І.С. Івченка («Розвиток дендрології у ХVІІІ–ХХ ст.») можна стисло схарактеризувати як хронологічно-періодизаційний огляд дендрології як в Україні, так і в світовому контексті. В монографії висвітлено історію дендрології в Україні в контексті розвитку ботаніки впродовж ХVІІІ–ХХ ст., показано передумови її подальшого розвитку, запропонова-

но оригінальну дендрофлористичну періодизацію. І.С.Івченко виділяє такі періоди становлення та розвитку дендрології в Україні: 1901–1934 рр. — період описовий, тобто збирання фактів та їх систематизація; 1935–1967 рр. — період логіко-аналітичний, що характеризується якісним аналізом об'єктів дослідження; 1968–2000 рр. — період зміни поколінь. Наведено пріоритетні наукові напрями дендрологічних досліджень: етноботанічний, флористичний, морфолого-географічний, систематичний та фітоценотичний. Велику увагу приділено історії досліджень корисних властивостей деревних рослин та раціональному використанню ресурсів корисних рослин дендрофлори України. Підкреслено значення створення мережі арборетумів в Україні як необхідної бази для теоретичних та методичних розробок і розвитку дендрології, заснування в першій половині ХХ ст. навчальних закладів в Україні для біоморфологічних досліджень деревних рослин і створення передумов формування історичної географії рослин.

У рецензованих працях вперше узагальнено та проаналізовано результати теоретичних і практичних досліджень розвитку та становлення дендрології в світовому контексті, висвітлено науковий вклад визнаних фахівців у світову та українську науку. Монографії містять значну історіографію проблеми та ґрунтуються на великій базі джерел. Праці І.С. Івченка є корисними для ботаніків, дендрологів, істориків науки.

В.Г. Собко, О.Л. Рубцова